

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З ВІДПОВІДАЛЬНИМИ ЗА ІНФОРМАТИЗАЦІЮ РЕГІОНУ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Телятник К. В.

У 2006 році управлінням освіти і науки Запорізької області було видано наказ, у якому зазначалися основні заходи щодо підвищення ефективності використання ІКТ. Цим наказом, зокрема призначалися відповідальні за впровадження ІКТ у навчально-виховний процес.

На початковому етапі створення системи роботи з відповідальними за інформатизацію перед інститутом післядипломної педагогічної освіти постала задача підготувати до спеціфічної роботи новостворену категорію освітян. Задача була досить непростю. Як виявилось, серед визначених у районах (містах) на цю посаду працівників лише 20% були фахівцями з інформатики й інформаційних технологій, стільки ж — спеціалістів з математики чи фізики. 60% новопризначених освітян не тільки не мали на той час точного уявлення про коло нових посадових обов'язків, але й не вміли на належному рівні використовувати навіть основні офісні програми для планування й оформлення звітності. Тому було проведено попереднє анкетування, у якому майбутнім слухачам пропонувалось відповісти на кілька груп запитань. Освітяни оцінили рівень власних вмінь щодо роботи з комп'ютером (використання офісних програм і робота з Інтернетом), визначилися з необхідністю пройти навчання-тренінг за програмою «Основи ІКТ», проранжували ступінь своєї зацікавленості теоретичними і практичними питаннями інформатизації, зазначили, який досвід із впровадження ІКТ до навчального процесу хотіли б побачити. Також вони мали можливість запропонувати для розгляду на курсах власні питання, які вважали суттєвими.

Курси перепідготовки відповідальних за інформатизацію в березні 2007 року базувались на наявному ліцензійному тематичному плані «ІКТ в освіті», але були істотно скориговані саме для вказаної категорії слухачів:

Модуль 1. Основні напрямки інформатизації освіти — 8 год.,

Модуль 2. Навчально-методична діяльність педагога з використанням ІКТ-ресурсів — 50 год.,

Модуль 3. Діяльність педагога з використанням Інтернет-ресурсів — 4 год.,

Модуль 4. Спецкурс з використання ІКТ — 18 год.

Після закінчення цих курсів усі відповідальні за інформатизацію освіти регіону отримали мінімально необхідні знання за основними аспектами їх майбутньої діяльності в цьому напрямі. Усі, хто навчався за спецкурсом «Основи ІКТ», отримали відповідний сертифікат і навички використання офісних програм і програм для роботи з мережею Інтернет. Підсумовуючи надбане на курсах, слухачі звернулись до МОН України з листом, у якому чітко визначили коло питань, які потребують розгляду на державному рівні. Цей лист став своєрідною рефлексією, тому що одночасно були визначені задачі, що повинні вирішуватися в регіонах.

У 2007 році Запорізьким обласним управлінням освіти і науки спільно з Центром ПТН ЗОШПО було розпочато проведення серії купцових семінарів для дирек-

кторів ЗНЗ. У термін з квітня 2007 р. до вересня 2008 р. було проведено 4 семінари цієї серії. Усі вони мали велику практичну цінність тому, що власним досвідом на них ділилися директори шкіл, які пройшли далі, ніж інші, шляхом інформатизації закладу. А на семінарі в м. Василівка (квітень 2008 року) керівникам навчальних закладів була надана можливість порівняти різні моделі організації освітнього простору навчальних закладів і навіть поспілкуватися з виробниками програмних продуктів, призначених для оптимізації саме управлінської діяльності. Досвід підготовки і проведення цих семінарів дав можливість відповідальним за інформатизацію на належному рівні організувати аналогічну роботу в регіонах. Крім того, семінари цієї серії зіграли певну роль в мотивації директорів ЗНЗ області до впровадження інформаційних технологій в освітню діяльність навчальних закладів.

У травні 2007 року Запорізьким обласним управлінням освіти і науки спільно з Центром ПТН ЗОШПО було проведено звітування начальників відділів освіти щодо стану інформатизації в районах (містах) Запорізької області. За результатами звітування був визначений рівень інформатизації районів відносно до регіонального стандарту, складений відповідний рейтинг районів, надані методичні рекомендації щодо усунення проблем і забезпечення подальшого розвитку процесу інформатизації. Додатковими виявилися ще два чинники. З одного боку, підготовка до звітування привернула додаткову увагу начальників відділів освіти до цих питань. З іншого боку, і це дуже важливо, вона сприяла детальному ознайомленню відповідальних за інформатизацію з колом питань, якими вони повинні опікуватися.

Отже, можна зазначити, що за перші півроку взаємодії було визначено певні змістові лінії і структурні елементи системи роботи інституту післядипломної освіти з працівниками відділів освіти, відповідальних за інформатизацію освіти в регіоні, тобто було завершено етап її становлення.

Структуру зазначеної системи станом на червень 2007 року можна проілюструвати схемою, зображеною на рис. 1.

Звісно, ця система роботи поступово доповнювалась і деталізувалась. У 2008 році до звичайних нарад додалися Skype-конференції, у 2010 році відповідальні за інформатизацію почали брати участь у вебінарах; двосторонній зв'язок, крім електронного і звичайного листування, стали забезпечувати форум і Wiki-ресурс сайту Центру ПТН (wiki.ciit.zp.ua). За допомогою конкурсів (конкурси проектів, конкурс сайтів навчальних закладів, конкурс ЗНЗ, конкурс сайтів відділів освіти тощо) посилювалась лі-

Рис. 1

нія методичної роботи. За безпосередньої участі відповідальних за інформатизацію Центром ІТН складається програма щорічного тижневого тренінгу «Актуальні проблеми інформатизації освіти», у який трансформувались тематичні курси. Щорічне звітування про рівень інформатизації надало можливість порівнювати досягнуті результати, бачити якість роботи, виконуваної відповідальними за інформатизацію, на обласному рівні відзначати тих працівників, які ретельно ставляться до справи, тож з'явилась нова змістова лінія — мотиваційна. До цієї лінії можна віднести не лише особисті заохочення: якісно проведена апробація ППЗ в 2007–2008 навчальному році сприяла підвищенню рейтингу регіонів і вплинула на розподіл ЕЗНП для апробації в 2008–2009, 2009–2010 роках тощо.

На традиційних тематичних семінарах до уваги відповідальних за інформатизацію щорічно представляються результати апробації ППЗ, різні освітні програми і проекти **Прикладна інформатика, Єдине освітнє середовище, ІТ-освіта, світовий освітній портал Global GateWay** тощо. Треба також зазначити, що тематика та зміст щорічних тренінгів для відповідальних протягом усього часу їх проведення жодного разу не повторювались і завжди були присвячені найактуальнішим питанням. На тренінзі 2009 року відповідальні за інформатизацію розпочали знайомство з використанням інтернет-сервісів Web 2.0 у власній роботі. Основною змістовою лінією тренінгу 2010 року були концептуальні питання проектування і створення в регіоні єдиного освітнього інформаційного простору.

Отже, станом на жовтень 2008 року загальна структура системи роботи інституту післядипломної освіти з працівниками відділів освіти, відповідальних за інформатизацію освіти в регіоні мала вигляд, зображений на рис. 2.

У 2009 році до системи роботи додалась дуже важлива лінія: активний зворотний зв'язок, що був реалізований через творчу групу «Актуальні питання інформатизації освіти», до складу якої увійшли найдосвідченіші з відповідальних за інформатизацію. До задач діяльності групи відносяться розробка необхідних регіональних документів і стандартів з інформатизації,

Рис. 2

обговорення проекту створення освітнього простору регіону, формулювання і концептуальне (або детальне) вирішення поточних проблем інформатизації тощо.

Отже, станом на жовтень 2009 року склалася загальна структура системи роботи інституту післядипломної освіти з працівниками відділів освіти, відповідальними за інформатизацію освіти в регіоні (рис. 3).

Рис. 3

Можна констатувати, що система роботи з відповідальними за інформатизацію, яка функціонує нині, безсумнівно, дає позитивні результати. Практична її значущість відображається у зростанні рівня ІТ-компетентності вчителів ЗНЗ, у збільшенні відсотка використання ЕЗНП як за кількістю програмних засобів, так і за кількістю вчителів, що їх впроваджують до навчального процесу, у вирішенні питання мотивації освітян до використання ІКТ у власній педагогічній діяльності, у певному стійкому прогресі за рядом інших показників і, як наслідок, у поступовому підвищенні рівня інформатизації навчальних закладів області.

Звичайно, система роботи, що існує, і надалі буде розвиватися й удосконалюватися. У 2010–2011 роках стала очевидною необхідність застосування подібної практики до більш широкого кола методистів відділів освіти, адже в питаннях, якими вони опікуються, дедалі більше місце посідають інформаційні технології не як мета, а як засіб реалізації сучасних завдань освіти.

Розвиток освітнього простору Запорізької області поставив у лютому 2011 року вимогу створення віртуальних мережеспільнот педагогічних працівників: вчителів і бібліотекарів, керівників та інших фахівців навчальних закладів, працівників обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та місцевих методичних служб. Платформою для цих об'єднань було обрано освітнє Вікі-середовище ЗапоВікі (wiki.ciit.zp.ua), яке підтримує діяльність мережеспільнот: проведення методичних заходів, позиціонування окремих педагогів, груп та колективів, колективне збирання посилань на корисні освітянські й загальнокультурні ресурси тощо. Усе це, звичайно, викликає необхідність додаткового навчання і застосування нових форм організації методичної роботи. Масштабні заходи щодо здійснення цього напрямку заплановано на 2012 рік.

Це — перспективна робота, адже внаслідок її поступово формується сучасний менеджер освіти — ІТ-компетентна людина, яка впевнено орієнтується в тенденціях розвитку сучасних інформаційних технологій, чітко уявляє собі можливості і сфери застосування ІКТ, здатна раціонально координувати зусилля учасників освітнього процесу і спрямовувати їх на досягнення оптимальних результатів.